

Pràctiques de Grau II (20415)

Titulació/estudi: Grau en Medicina

Curs: 2n.

Trimestre: 3r.

Nombre de crèdits ECTS: 4 crèdits

Hores de dedicació de l'estudiant: 50 h de presència física + 50 h de treball individual

Llengua o llengües de la docència:

Professorat: Els responsables de l'assignatura són Mariano Sentí (UPF), Ramon Miralles (UAB) i Josep-E. Baños (UPF)

1. Presentació de l'assignatura

El pla d'estudis del grau en Medicina conjunt de la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Autònoma de Barcelona estableix com a objectius principals una formació integral del coneixement mèdic i una aproximació precoç dels estudiants a la realitat de l'assistència sanitària en les seves diferents vessants. En aquest darrer, el que es vol és que els estudiants puguin conèixer molt aviat quin és l'escenari en el qual es desenvoluparà la seva activitat professional. Per assolir-ho, el pla d'estudis preveu tres assignatures, anomenades Pràctiques de Grau I, II i III, cursades en els tres primers anys del grau, quan el contacte amb el món assistencial és encara molt escàs. No han de ser considerades com pràctiques clíniques, ja que els estudiants no disposen dels coneixements necessaris per aprofitar-les en aquest sentit. Aquestes es faran a partir de tercer curs del grau, en diferents àmbits sanitaris que permetin l'assoliment de les competències plantejades.

Aquestes assignatures volen que el contacte dels estudiants amb l'activitat diària els permeti entendre la realitat assistencial, la participació dels diferents professionals sanitaris i la complexitat de la professió mèdica. Al mateix temps, es pretén que els estudiants puguin entendre el concepte de professionalisme i de com els factors psicològics i sociològics participen en la vivència de la malaltia. Per últim, però no en darrer lloc, Pràctiques de Grau vol mantenir la motivació dels estudiants pels seus estudis i facilitar-los la comprensió del lloc de les disciplines bàsiques en la pràctica clínica.

L'organització d'aquestes assignatures comporta l'existència dels responsables acadèmics (de les dues universitats) i dels tutors de les institucions participants en el programa de pràctiques. Les universitats vetllaran per una comunicació fluida entre uns i altres i demanen que els estudiants coneguin clarament les seves responsabilitats en cada aspecte de l'assignatura.

2. Competències que s'han d'assolir

1. Conèixer els fonaments de l'ètica mèdica.
2. Aplicar els valors personals i professionals d'excel·lència, altruisme, sentit del deure, responsabilitat, integritat i honestat a l'exercici de la professió.
3. Conèixer els aspectes de la comunicació amb pacients, familiars i el seu entorn social.
4. Conèixer els models de relació clínica (entrevista, comunicació verbal, comunicació no verbal) i les interferències.
5. Comprendre la importància del treball en equips multidisciplinaris.

3. Continguts

La presència als centres de destinació es farà a les tardes, en períodes de dues setmanes, amb una durada de 5 hores cada tarda (15.00-20.00), de dilluns a divendres. Els tres grups de centres col·laboradors on es faran les pràctiques són els següents:

- Grup A (atenció primària): inclou centres d'assistència primària de l'IMAS o d'altres institucions. Els estudiants s'integraran en les consultes ambulatories amb els professionals sanitaris (metges i/o infermeres).
- Grup B (atenció hospitalària): inclou centres hospitalaris de l'IMAS (Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança) o d'altres institucions. Els estudiants s'integraran en les plantes d'hospitalització i les unitats d'infermeria.
- Grup C (atenció sociosanitària): inclou centres sociosanitaris de l'IMAS (Centre Fòrum de l'Hospital del Mar) o d'altres institucions. Els estudiants s'integraran en algunes de les activitats assistencials del centre. Opcionalment podran participar en aquest grup altres àrees del sistema sanitari.

Els estudiants es dividiran en 6 grups. Cada grup anirà a un centre del grup A, B o C. En el segon i tercer curs els estudiants s'organitzaran de manera que s'incorporin als grups de centres on no havien estat en el curs anterior de manera rotatòria, a fi que tots els alumnes passin pels tres grups durant el seu període de formació de grau.

4. Avaluació

Tindrà tres parts (entre parèntesis, contribució a la qualificació final):

1. **Avaluació per part dels tutors** (30%): cada alumne serà avaluat per determinar el grau d'assoliment de les competències preestablertes.
2. **Diari de pràctiques (bloc)** (40%): cada alumne elaborarà un diari escrit on descriurà les tasques que ha observat o que ha realitzat, i també farà una avaluació personal d'aquestes activitats. Haurà de ser lliurat obligatòriament a un dels professors responsables de l'assignatura (MS, RM, JEB) durant la setmana següent a l'acabament de les pràctiques. Els alumnes del grup A (primària) l'hauran d'enviar al professor JEB; els del grup B (hospitals), al professor MS, i els del grup C (sociosanitari/salut mental), al professor RM (a la primera pàgina d'aquesta guia estan les adreces electròniques dels professors). En resum, aquest bloc és una narració objectiva i reflexiva de l'activitat diària.
3. **Dossier d'aprenentatge o portafoli** (30%): cada alumne elaborarà un dossier on destacarà els aspectes més rellevants que, en la seva opinió, han tingut les pràctiques. El dossier ha de ser una reflexió global sobre tota l'activitat realitzada.

Diari de pràctiques

El diari de pràctiques ha de tenir l'estructura següent:

- Primera pàgina: nom i cognoms de l'alumne, període de realització de les pràctiques, lloc i nom del tutor.
- De la segona pàgina a l'onzena: s'haurà de redactar un informe (extensió de mitja pàgina a una de sencera) per cada dia de pràctiques. L'informe haurà

d'explicar les situacions més interessants que s'han observat i es valorarà positivament un comentari sobre el que l'estudiant ha après a cadascuna.

Dossier d'aprenentatge (portafoli)

La seva estructura ha de ser la següent:

- Primera pàgina: nom i cognoms de l'alumne, període de realització de les pràctiques, lloc i nom del tutor.
- Segona pàgina: ha d'incloure un resum executiu d'entre mitja pàgina i una sobre els aspectes més rellevants que s'inclouen de manera més detallada en les pàgines següents.
- De la tercera a la cinquena pàgina: en aquesta secció s'ha d'incloure la reflexió personal i crítica sobre les activitats de les pràctiques. Entre els aspectes que s'han de considerar (no exhaustivament) s'hi troben:
 - el que s'ha après (coneixements, habilitats, actituds)
 - les necessitats de millora personal
 - l'avaluació crítica de les pràctiques (organització, tutors, institucions)

Recomanacions tècniques

Tipus de lletra: Arial; mida: 12 punts, interlineat: 1,5.

Activitats de recuperació

La no-assistència o assistència insuficient no justificada (<80% de les sessions) a les pràctiques donarà la qualificació de no presentat i, per tant, la impossibilitat d'aportar activitats de recuperació. En el cas de no haver lliurat el portafoli o el diari de pràctiques, els estudiants podran fer-ho en el període reglamentàriament establert.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

Els estudiants hauran de consultar totes les fonts que considerin oportunes per entendre les situacions que es trobaran al llarg de les estades. Com a bibliografia general es recomanen:

ROZMAN, C. (dir.). Farreras-Rozman. *Medicina interna*. 16a. ed. Madrid: Harcourt-Brace España, 2009.

KASPER, D. L. Harrison. *Principios de medicina interna*. 16a. ed. Mèxic: McGraw-Hill Interamericana, 2005.

WYNGAARDEN, J. B.; SMITH, L. H.; BENNETT, C. Cecil *Textbook of Medicine*. 19a. ed. Filadèlfia: WB Saunders, 1992.

5.2. Bibliografia complementària

ANÒNIM. *Dorland diccionario enciclopédico ilustrado de medicina*. 30a. ed. Madrid: Elsevier, 2005.

BORRELL, F. *Manual de entrevista clínica*. 2a. ed. Barcelona: Ed. Doyma, 1993.

CLÈRIES, X. *La comunicación. Una competencia esencial para los profesionales de la salud*. 1a. ed. Barcelona: Editorial Elsevier Masson, 2006.

FOZ, M.; LLAURADÓ, E.; RAMIS, J. *Diccionari enciclopèdic de medicina*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.

GLASS, L. *Sé lo que estás pensando: utiliza los cuatro códigos del lenguaje corporal*. 1a. ed. Barcelona: Ed. Paidós, 2003.

GROOPMAN, J. *¿Me está escuchando, doctor? Un viaje por la mente de los médicos*. Barcelona: RBA, 2008.

LAÍN ENTRALGO, P. *La relación médico-enfermo*. 1a. ed. Madrid: Alianza Editorial, 1983.

SKRABANEK, P. *La muerte de la medicina con rostro humano*. 1a. ed. Madrid: Editorial Díaz de Santos, 1999.

SKRABANEK, P.; McCORMICK, J. *Sofismas y desatinos en medicina*. Barcelona: Doyma, 1992.

TIZÓN, J. L. *Pérdida, pena, duelo: vivencias, investigación y asistencia*. 1a. ed. Barcelona: Ed. Paidós, 2004.

5.3. Recursos didàctics

6. Metodologia

La principal activitat que es pretén que els estudiants realitzin, sempre depenent del centre on desenvolupin les seves pràctiques, i tenint en compte la poca durada de l'assignatura, és la següent:

- Acompanyar el tutor en la pràctica assistencial/professional regular, per tal d'establir una primera aproximació a la realitat de l'assistència sanitària en les seves diferents vessants en el lloc on aquesta es desenvolupa (competències 1-5).
- Conèixer les característiques del sistema sanitari espanyol, especialment la seva universalitat i absència de cost directe per als pacients (principi d'equitat); saber que això és un avenç social, però també una responsabilitat per als professionals (competència 2).
- Conèixer els circuits d'assistència sanitària: mitjans per sol·licitar l'assistència, vies d'ingrés, informació que reben, unitats implicades, tipus d'atenció (competència 3).
- Observar els principis de l'anamnesi i de la rutina de l'exploració física (competència 4).
- Conèixer els principals documents de rutina assistencial que s'empren a l'àmbit sanitari (competència 4).
- Observar la relació que s'estableix entre professionals sanitaris, pacients i famílies per entendre la vivència del procés d'emmalaltir i les seves conseqüències (competències 1 i 4).
- Observar els procediments habituals emprats per determinar constants vitals (temperatura, freqüència cardíaca, pressió arterial, freqüència respiratòria, intensitat del dolor) (competència 4).
- Observar les tècniques bàsiques de cura del pacient (mobilització, aplicació i canvi d'apòsits, injeccions subcutànies, intramusculars i intravenoses, col·locació de sondes, aplicació de col·liris i cremes) (competència 4).
- Interactuar amb els diferents professionals sanitaris (metges, infermeria, treballadors socials, fisioterapeutes, psicòlegs, auxiliars d'infermeria), així com d'altres professionals que treballen en els centres (administratius, secretàries, professionals de la gestió, atenció a l'usuari, mediadors culturals) (competència 5).
- Conèixer el funcionament dels centres i de les unitats assistencials (competència 5).

7. Programació d'activitats

Els estudiants s'incorporaran a les seves destinacions de pràctiques durant dues setmanes al principi del tercer trimestre. L'horari de pràctiques serà de tarda (de 15.00 a 18.00 h). Hauran de lliurar el diari de pràctiques durant la setmana següent després d'haver-les finalitzades i el portafoli dins de les dues setmanes següents a l'acabament de les pràctiques.

1/09/13

© Universitat Pompeu Fabra, Barcelona